

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Katoličani?

Vsako gibanje dobi svojo pravo in življenjsko vrednost šele tedaj, ko ga določeno občestvo začne v življenju resnično živeti, ko resnično uravnava in vodi življenje in dejavnost določene skupnosti. In prav tako, kakor vrednost vsakega drugega gibanja, dobiva tudi krščanstvo svojo vrednost v določenih dobah v življenju svojih pripadnikov.

Dejstvo, ki ga ne moremo zanikati, če imamo še kaj čuta za nepristranost, je, da so kristjani prepogosto krščanstvu s svojim življenjem in javnim udejstvovanjem silno mnogo škodovali. Zgodovina Cerkve in ljudi, ki so njeno usodo vodili, je kaj čudna in polna mnogih prevar, zlorab in krivic. To je človeški element v Cerkvi, »svet«, o katerem je Kristus govoril.

Zdi se, da tudi danes prehajamo in jadramo z vsem svojim krščanstvom in vso »edinostjo«, ki jo poskušamo ustvariti, v čudne dneve in prepričani smo, da se zaradi tega naše krščanstvo vedno bolj in bolj od resničnega življenja odmika in se izgublja v življenjskih in slagerskih sofizmih in sodbah.

V najbolj osnovnih temeljih krščanstva je danes udejstvovanje in življenje mnogih »katoličanov« izkoreninjeno. Krščanstvo je vedno svoje člane in tudi vse ostale vzgajalo in jih pripravljalo na življenje. V vsej svoji polnosti se je javljalo v odnosih človeka do človeka, skupnosti do skupnosti. Takšna razmerja ljudi kristjanov je oblikovala zapoved ljubezni, ki jo še danes mnogi postavljajo v nasprotje s komunističnim sovraštvom in podobnimi zablodami, pa se sami ne zavedajo, kako blizu so vsem tem, ki tavaajo v temi, prav v sovraštvu. Vsa vzgoja je izkoreninjena in iztrgana iz krščanstva, čeprav naj bi vzgajala mlade ljudi, ki bodo soodločevali pri udejstvovanju in izživilju krščanstva v prihodnjih letih. Čisto odveč bi bilo razpravljati; primer, ki sem ga pred kratkim moral spoznati, bo dovolj jasno osvetlil »katolicizem« nekaterih. V neki srednji šoli je med dijaki več skupin. Tudi katoliški dijaki se dele v tako imenovane »elitnike«, ki imajo veliko večino, in nekaj ostalih, ki se ne prištevajo k prvi skupini. Med zadnjimi je tudi sin nekega našega člana — vnetega in delovnega strokovničarja, kar je bilo dovolj, da »elitni katoliški dijaki« od prve skupine vse višješolska leta niso izpregovorili z njim nobene besedice z opravičilo — ker je oče krščanski socialist! Čisto upravičeno se danes sprašujemo, kam vse to vodi? Lahko bi našli in navedli še mnogo takšnih kričočih krivic, ki bi dovolj jasno pokazale na gnulobo, ki se danes za Bogom skriva in ki opleta s svojimi nesramnostmi neusmiljeno okrog sebe po vseh tistih, ki so trdno prepričani, da tako ne more in ne sme več iti dalje!

Pozabili smo, da smo ljudje in poleg tega kristjani! Krščanstvo je bilo vedno široko, dajalo je na vse strani od svojih velikih vrednot, njegovih apostoli in učitelji so hodili med vse ljudi in oznanjali nauk resnice, ljubezni in svobode. Danes pa vsega tega kristjani ne nosijo več s seboj, če pa kaj prinašajo, pa ljudje po vseh nešteti razočaranjih čisto upravičeno dvomijo v iskrenost njihovih besed in dejanj. Farizejstvo se je že v prvih časih krščanstva pokazalo v vsej svoji sovražnosti do njega. Na pretkan in trgovsko premeten način so ob vsakem hipu škodovali krščanstvu stvarno, še bolj so mu pa škodovali s tem, da so duha farizejstva vcepili v krščanske vrste in tako

Krščanski socializem

Mnogi trdijo, da krščanski socialisti nimamo nobenega pravega gospodarskega načrta za prihodnost in da ne vemo, kaj hočemo. Pravi, da brodim po kalni vodi, kjer se ne vidi dno. Vsi drugi »znanstveniki« družabno gospodarski sestavi točno določajo načrte prihodnjega nekapitalističnega gospodarstva. Ni posebno težko zamisliti si načrt za prihodnost, ki naj ugaja delovnemu človeku in naj ima za ljudstvo privlačno silo. Težko pa je naprej določati stalni način dela in gospodarstva, razdelitev plodov dela po vrednosti dela, po dejanski življenjski potrebi. Saj danes o prihodnjem dnevu ne vemo z gotovostjo drugega kakor ime. Tehnični način dela se vedno spreminja. Delovna tehnika na vsej črti vedno napreduje in se spopolnjuje ter ustvarja novo razmerje med človekom in delom. Ob tej spremembi se pa tudi človekov značaj vedno bolj približuje neki sebičnosti, ki drugim ne dovoljuje čiste pravice. Vsi vemo, da je sebičnost glavni vzrok vsega gospodarskega zla, ki vlada v družbi. Morda se nahaja celo v napredku tehnike velik del sebičnosti. Seveda bi skupna človeška sebičnost v tem pogledu ne bila škodljiva, ker bi pomenila naravni napredek ljudskega blagostanja. Toda sedaj prihaja v poštev osebna sebičnost, ki išče zadovoljstva v osebnem dobičku. Če to vemo, nam mora biti tudi jasno, da je borba za splošno pravičnost nekaj velikanskega.

Pri premišljevanju vsega tega nam vstaja vprašanje: ali je kateri objavljen in po pristaših zapriseženi načrt popoln in nepremakljiv, da ga ne more spremeniti človeška sebičnost in zob časa? To vpraša-

nje je zelo važno, ker postavlja vse v negotovost.

Gotovo sloni vse človeško stvarno blagostanje na delu in materiji. Delo ustvarja iz mrtve stvari za vse ljudi žive vrednote, ki jih porablja človek za svoje življenje. Papež Leon XIII. pravi, da dobijo države dohodke le iz dela; seveda pa delo pripravlja vse blagostanje, prav tako tudi duhovno delo napredek znanosti in kulturo človeštva. Zato je prva zahteva krščanskih socialistov v tem pogledu, da mora delo vsakemu človeku omogočiti dostojno življenje. Noben posameznik, pa tudi nobena družina naj pri rednem delu ne bo v pomanjkanju. Vsak človek ima pravico do osebne imetje, zato naj mu osebno delo donaja toliko, da si poleg življenjskih potrebščin tudi kaj prihrani. Vsi imamo pravico do izobrazbe in omike. Zaradi tega naj se omogoči vsem izobraževanje do najvišje stopnje. Tu je dolžnost družbe, ki je združena v državi, da omogoči na podlagi dohodkov iz dela vseh brezplačno šolanje in študije vsem, ki so za to sposobni in ki hočejo študirati. Šola naj bo obenem tudi bodriteljica za vsako delo.

Krščanski socialisti imamo pa poleg obsežnega in po potrebi dela in časa spremenljivega načrta iz leta 1895. in 1898., ki je natančno izdelan za vse delovne stanove, tudi nespremenljiv temelj, na katerem je zidano družabno poslopje, in to je: vera v Boga in spoznanje Njegovih navodil za človeško življenje, proti katerim so razni socialni programi le slabi odsevi. Krščanski socialisti verujemo, da je Bog ustvaril zemljo in vse drugo za vse ljudi. »V potu svojega obraza boš jedel svoj

kruh!« Iz tega vidimo, da je Bog vsem izročil v last delo, da bi vsakdo po osebnem delu dobil svoj kruh. Zato pa vztrajamo krščanski socialisti na tem, da je delo dolžnost vsakega človeka in da mora človek dobiti iz dela potrebne stvari za življenje. Ob delu ne sme nihče trpeti pomanjkanja in lakote. Bog torej ni ustvaril ljudi, da bi na današnji kapitalistični način izkoriščali delo in delovno ljudstvo za svoje sebične namene.

Ker to vemo, nam je tudi jasno, da bi si nihče na račun dela drugih, pa naj ga opravljajo kakršni koli najemniki, ne smel kopičiti bogastva, ker je delo lastnina najemnikov. Da si od skupnega dela prisvoji primerno odškodnino za svoj trud, tveganje ali uporabo prostora in orodja, je upravičeno. To pa seveda iz nadvrednosti dela, ki jo sam določuje, nikakor pa ne iz delavskih zaslužkov. Pa bo morda kdo rekel, kaj s pogodbo za izvršitev dela? Delovna pogodba nima stika z izvršenim delom, ako je bila sklenjena prostovoljno in v svobodnem sporazumu, potem mora seveda držati. Drugače pa je nasilstvo.

Splošna družabna korist zahteva, da ima vsakdo dovolj življenjskih dohodkov, ker se s tem vzdržuje splošno blagostanje, zadovoljstvo in duhovna plemenitost ljudstva. V neki knjigi sem bral tole: »Bil sem katoličan poln idealov, toda ko sem prišel v tovarniško delo in sem videl dogodke pri delu, sem se ohladil za krščanstvo in sem postal socialni demokrat.« Tako kapitalizem ubija ljudi v verskem pogledu. Tudi pri nas so ljudje, ki so v cerkvi ali kjer jih gledajo ljudje, ponižni in celo pobožni jagenjčki, v tovarni pa kot predstojniki proti delavcem pravi hudiči, proti predstojnikom pa ponižni lizuni in ovaduhi. Tudi proti takemu postopanju se protivi krščansko socialistično načelo.

Krščanski socialisti imamo temeljni življenjski program, treba ga je le spraviti v praktično življenje. Krščanski delavci, ki prvačite med vsemi v tem pravcu, oklenite se še z večjo vnemo vaše zamisli in vašega načrta, da spremenimo sedanjo sebično družbo v zvezo ljubečih se bratov! J. Gostinčar.

Ustanovni občni zbor

strokovne skupine pomočnikov sedlarške in galanterijske stroke bo v nedeljo, dne 3. julija t.l. ob 8 dopoldne v prostorih Jugoslovanske strokovne zveze v Delavski zbornici v Ljubljani.

jih napak in grehov z najrazličnejšimi izgovori.

Obsojamo takšno »življenje po katoliških načelih«, od katerega ostajajo le načela, vse drugo pa hodi svoja pota, ker vemo in smo trdno prepričani, da nam je danes vse bolj kakor kdaj koli potrebna resnična iskrenost, predvsem pa zavest in spoznanje, da moramo v sebi najprej zgraditi popolnega človeka kristjana, urediti vse to, kar je med nami v tako strašnem neredu, in najti končno vendarle nekoliko bolj krščanski in katoliški odnos kristjana do kristjana, do vsakega posameznika iz človeške družbe in nazadnje do družbe sploh, da ne bomo več samo otroci in nespametniki, ki se med seboj prepirajo o »večjem in manjšem zlu«, »katoliških načelih«, »edinosti« in vseh podobnih stvareh, temveč najprej in najbolj — kristjani in ljudje!

Mv.

Glas slovenskih vinarjev

Vinarji in poljedelski delavci iz Slovenskih, haloških, ljubljanskih, ormoških in gornjeradgorskih gor ter iz Medjimurja, zbrani na javnem zborovanju v Ljubljani 19. junija 1938, so sklenili poslati vsem oblastvom naslednjo resolucijo:

Ugotovljamo, da so se življenjske potrebe splošno podražile za 50 do 40 odstotkov, pri tem živila za 50 do 60 odstotkov. Ker se pa mezde temu delavstvu niso dvignile, postaja eksistenčni položaj tega delavstva vedno bolj nevarnejši, obupen in nujno vpije po takojšnji rešitvi, da kr. vlada odnosno ministrstvo za socialno politiko ali po naročilu tega banska uprava izda — in to takoj — zaenkrat vsaj začasno odredbo za najmanj 50 odstotno zvišanje mezd.

Vinogradništvo in kmečko gospodarstvo takšno zvišanje prenese, to lahko dokažemo s številkami; izjemoma mogoče le tam ne, kjer so zanemarjena posestva nerentabilna, česar pa ni krivo delavstvo.

Dejstvo, da to delavstvo sedaj v času zaposlitve zasluži komaj in samo za borno hrano, dovolj opravičuje začenja-joče stavke, katerih se vinarjsko delavstvo še nikoli ni bilo prisiljeno posluževati.

Poudarjamo, da je izrečna dolžnost merodajnih činiteljev, da z izdajo naredb o zvišanju mezd v zgoraj predlagani višini, oziroma s takojšnjo izdajo uredb o minimalnih mezdah temu delavstvu pomaga ter tako na pravičen in socialen način prepreči stavkovno gibanje.

nje, katero se bo nujno širilo v veliko škodo delodajalcev, delavcev in splošno narodnega gospodarstva.

Predlagani in od državnih oblasti izvedeni ukrep bi bil praktično izvedljiv tudi ozirom na premoženjske razmere delodajalcev. To nam dokazujejo redki primeri, ko so že sedaj na zahtevo vinarjev in njihove organizacije ter tudi po lastni socialni uvidevnosti nekateri tudi manj premožni delodajalci zvišali delavcem mezde za 20 do 25 odstotkov, dočim pa večina premožnejših neče niti o najmanjšem zvišanju ničesar slišati. Nasprotno; grozijo še zelo s posledicami, to predvsem z odpusti iz službovanja, kdor se bo drznil na kateri koli način skušati boriti — ali tudi samo zahtevati — za zvišanje mezd.

Poudarjamo, da če res ni mogoče zvišati mezd, naj se pa ocenijo življenjske potrebe za toliko, da bo tudi to delavstvo moglo človeško živeti ob sedanjih mezdah.

Zbrani vinarji, poljedelski delavci, ugotovljamo, da je zelo velik del krivde tako siromašnih razmer med tem delavstvom zaradi skrajno pomanjkljivega socialnega skrbstva. Kakor za ostalo delavstvo v državi, je tudi za nas neobhodno potrebno splošno socialno zavarovanje, predvsem za bolezen, onemoglost in starost.

V zvezi s socialnim zavarovanjem zahtevamo pravico zastopstva in zaščite in po Delavski zbornici.

Neobhodna in nujna potreba je že davno, da se za vinarjsko delavstvo

izda zakonita službena stalnost, za katero že štiri leta zahtevamo in prosimo, ki bi mogla ogromno koristiti vinogradnikom in predvsem vinarjem. Te naše že tolikokrat izražene zahteve so dosejale bile še vedno neuspešne, ker predstavniki oblasti vedno rajši nasedajo tozadevnim protestom naših delodajalcev, katerim bi bila s tem dosejanja neomejena svoboda omejena, omejena svoboda preganjanja tudi dobrih in poštenih vinarjev, ki bi bili s službeno stalnostjo zaščiteni.

Sklicujoč se na izjavo socialnega ministra, da je kr. vlada posvetila svojo skrb temu, da se zvišajo delavske plače po vsej državi v skladu s skokom cen življenjskih potrebščin, najodločneje zahtevamo, da naj tem izjavam sledijo tudi dejanja, da se omogoči tudi poljedelskemu delavstvu in vinarjem v dravski banovini človeka dostojno življenje.

Podčrtavamo, da tu ob severni meji države tvori vinarjsko in kmečko delavstvo večino prebivalstva, zato narod, kateremu pa zaradi neurejenih socialnih razmer čedalje bolj gineva

Sedanji predsednik vlade je že ponovno izjavil, da je zadovoljnost državljanov najtrdnjša podlaga za močno državo. Smatramo, da smo tudi delavci državljani, zato pa upravičeno pričakujemo, da se našim upravičenim zahtevam in prošnjam čimprej ugodijo!

Prerez socialnega in gospodarskega življenja po svetu

Poročilo ravnatelja Mednarodnega urada dela

Mednarodni urad dela nam je poslal izvlečke iz poročila ravnatelja MUD Buttlerja na letošnji konferenci. Važno in tehtno poročilo zato objavljamo.

V začetku svojega poročila na letošnjem zborovanju mednarodne delovne konference v Ženevi 2. junija je naglasil ravnatelj MUD pritiskajočo moč političnih motenj na razvoj gospodarstva. Med drugim je izvajal sledeče: »Nihče ne bo oporekal, da je bilo treba le čarobnega pravila, ki bi jamčilo za brez-pogojen mir v naslednjih 10 letih, da bi zagotovilo gospodarstvu razmah, ki bi postavil v senco vse dosedanje.

Zato se manj čudimo temu, da ni vzbudil najvišji tržni položaj zadnjih let pozornosti in navdušenja v njihovih predhodnikih iz 20 let, kot dejstvu, da je mogel ta položaj doseči kljub vsem oviram in pomislekom tako močan razmah...

Ponovno poslabšanje gospodarskega položaja

Leto 1937 ni bilo leto nepretrganega dviga, je dognal direktor Buttler. Če bi mogli potegniti krivuljo še do prvih mesecev leta 1938., bi mogli še razločnejše videti ponovno pojanje. Že v prvih in tudi poletnih mesecih leta 1937. so se zgodili trije nepredvideni dogodki: V različnih deželah je nastal na borzah padec kurzov, posebno v Veliki Britaniji in v USA, katerih moč je vplivala tudi na druge dežele. Istočasno so se dvigale cene v veliki trgovini mnogokrat zelo hitro, sledile pa so takoj tudi cene živil. Neko dviganje cen je izhajalo naravno iz splošnega razmaha gospodarstva, toda konec leta 1936, in v prvi polovici naslednjega leta je v nekaterih deželah gibanje kviljsko prehitro uspevalo, da bi ga kmalu smatrali za dobro. Končno so strahovit padle cene različnih surovin, ki so se zaradi špekulacij povzpele do nenavadne višine. Kljub težkemu protidarcu, ki so ga izvedle Združene države, in znatno zmanjšanje njihovega uvoza, je bil vendar vpliv na ostale dežele sorazmerno majhen. V večini dežel, posebno v Belgiji, Čilu, Danski, Nemčiji, Estoniji, Franciji, Veliki Britaniji, Kanadi, Letonski, Norveški, Avstriji, Poljski, Švedski in Češko-Slovaški ni padlo pridelovanje nič ali pa samo malo.

V tem pogledu ni nikake bojazni. Po petletnem dviganju, ki je bilo prekinjeno le v kratkih odmorih, ni presejnetljivo to, da je nastal padec. V splošnem pa se gospodarski politiki v prihodnosti ne boje nobenega resnega poslabšanja.

Prenajljubeno gibanje v USA se bo najbrž kmalu opomoglo. Poleg precejšnje politične negotovosti so povsod dani vsi

pogoji za oživiljenje gospodarske delavnosti, kakor hitro bo le malo zaupanja. Vendar svarimo bravca pred prevelikim optimizmom, ko pravimo: Četudi nas še mnogo loči od pravilno na novo urejenega svetovnega gospodarstva, ne bi vsi upi splavali po vodi, če bi mogli izgnati duha vojne iz vseh gospodarskih in političnih razmer...

Vendar ni neumno opazovati sedanji položaj z optimizmom. Marsikateremu bo zvenel kot bridka ironija govor o delu za boljše delovne pogoje, o zapombe vrednih gospodarskih in socialnih pridobitvah zadnjih let in o upadnih pogledih v prihodnost. V Aziji in Španiji divja vojna. Povsod vlada strah pred vojno in stiska srca. Snovanje in hrepenenje po socialnem napredku ne more uspevati v takem vzdušju.

Osebnostna svoboda in gospodarski razvoj gresta vedno bolj in bolj v propast in postajata nemogoča zaradi ukrepov za narodno pripravljenost... Pod temi okolnostmi morajo služiti velikanske vsote, ki bi jih bolje obrnili za boj proti boleznim, za starostno oskrbo, za opešanje zadnjih dni življenja, za razširjanje znanosti in pospeševanje kulture — za rušenje vsega tega, kar si je človek v potu svojega obraza pridobil in ustvaril, da, prav za pospeševanje smrti, kajti tako bo cilj tehnike in znanosti uničevanje ljudskega življenja in razširjanje strahu in groze. Senca, ki je nastala zadnje leto, preti sedaj otemneti vso zemljo...

Socialni obračun

Po navadnih znakih pridelovanja, cen in trgovine vidimo, da je bilo splošno stanje življenjskega preživljanja višje kot v katerem koli času od leta 1929. dalje. Zaradi tega je upravičeno vprašanje, koliko je koristila ta vrtna blaginja delavcu. Kako se je razvijal delavski položaj? Ali je prišel napredek v skrajšanju delovnega časa in v podaljšanju prostega časa sploh od izraza? Kako je bilo s plačami in življenjskim preživljanjem? V kakšnem obsegu so se spet nadomestile izgube, ki jih je pretrpelo socialno zavarovanje v času krize? Kakšen napredek moremo zaznamovati v izboljšanju stanovanjskih razmer, prehrane, splošnih življenjskih pogojev?

Odgovor na ta vprašanja bi pomenil obsodbo sedanjega razvoja socialne politike in smeri, po kateri se hoče socialna politika v prihodnje razvijati. Bežen pogled naj skuša osvetliti delo MUD in njegove prihodnje naloge. Razsežnost njegovega vpliva ne more in ne sme biti cenjena samo po številu ratificiranih pogodb. Taka rešitev pomeni konec neke poti, pobiranje žetve, ki je dozorela po dolgem preišljevanju in mnogoterem posvetovanju.

Površno pogledano nas more sedanji delavski položaj, če opazujemo ves svet kot celoto, zadovoljiti. Toda vendar ga nikakor ne moremo smatrati za popolnega in zdravega. Vzroki, ki so omejili brezposelnost med vojno do najmanjše mere, se spet pojavljajo. Javni denar, zbran največ s posojili, se izdaja brez ovire za bojne opreme. V nekaterih deželah je nastala celo borba med tovarno in vojašnico za razpoložljive človeške moči. Potrebe civilnega prebivalstva so stopile v ozadje. Zunanjo trgovino so žrtvovali obrambnim potrebam. S tem se je sicer brezposelnost nekoliko omejila, obenem pa se je vsejalo seme za poslabšanje delavskega položaja v prihodnosti... Prej ali slej, najbrž pa prav kmalu, se bodo morali izdatki za vojne namene omejiti. Če se bo to zgodilo v času, ko zastaja splošna kupčija in naraščajo javni dolgovi, bo nastala kriza, ki si ne moremo zamisliti slabše. Samo tepec more imeti nad sedanjim prilično ugodnim poslovnim položajem neskaljeno veselje. Samo tako dolgo bo tako zadovoljstvo upravičeno, dokler ga ne zagreni tesna skrb za prihodnost. Vse to vodi v pretečo nevarnost. (Se nadaljuje.)

Lojze Hartman:

Na 7. mednarodni kongres krščanskih nameščencev

Mehko ti postane v duši, ko zazreš vso to lepoto. Ozka, dolina, izpolnjena z vodo, na kateri se belijo kot velikanski cvetovi parniki za parnikom in vmes še vlačilci, da se včasih voda kar zgosti. Na obeh bregovih dvotirna proga in asfaltirana cesta. Takoj za tem pa se dvigajo do 100 metrov visoki griči, navadno tako strmo, da si morajo vinogradniki napraviti zidovi terase in stopnice, da morejo obdelovati strma pobočja. Na vsej dolgi progi nič drugega kot en sam vinograd. Pa naj se holmi le malo odmaknejo od vode, že se najde prostor za krasno mesto, skoraj tako stisnjeno, kot so naša primorska mesta. Vmes pa vsakih pet minut vožnje grad v rebri ali pa na vrhu griča, eden lepši kot drugi. Ni čudno, če Nemci tako dolgo niso spoznali vrednosti morja, saj lepše vodne poti na svetu niso mogli najti. In nekdanji pevci po teh gradovih so pač lahko peli mehke melodije, vse drugačne, kot jih je hotel naučiti moderni prusovski ritmizirani Wagner. Vzhodni Nemec in zapadni si nikoli ne bosta podobna.

Bonn, prekrasno mesto! Ni čuda, saj mu pravijo mesto milijonarjev. Morda še ura vožnje in nudi se vam vtis, da

Skupščina Bratovske skladnice v Ljubljani

Dne 11. junija seje vršila skupščina glavne bratovske skladnice v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo glavnega upravnega odbora o poslovanju v letu 1937. 2. Poročilo glavnega nadzornega odbora o poslovanju v letu 1937. 3. Odobritev računskih zaključkov vseh skladov zavarovanja.

Delavska delegacija je na svoji predkonferenci dne 10. t. m. soglasno sklenila, da na skupščini naslednjega dne predloži svoje predloge in to glede pravil, podpor staroupokojencev, okrevališča pri Sv. Križu itd. Predsednik g. Skubic je najprej ugotovil sklepčnost in takoj prešel na prvo točko dnevnega reda. Pri tej točki se je priglasil k besedi g. dr. Obersnel s pojasnili glede sanacije, ki se je izvršila. K drugi točki je prebral delegat Vrtačnik kot predsednik nadzornega odbora svoje poročilo. Upravnik g. Dular je podal poročilo denarnega prometa v preteklem letu. Iz poročila se vidi, da je sanacija, ki je bila izvršena, prinesla to, kar smo vsi želeli, to je, da pokojninska blagajna ni več toliko pasivna.

Pri točki »razno« je delavska delegacija predložila naslednje predloge:

K členu 18. predlagamo, da se v zadnjem odstavku črta vse od besede »reducirani« dalje. (Sklenjeno je bilo, da se črta od besede »o zaščiti delavcev«.) Pri členu 33. naj se zadnji odstavek črta. Pri členu 50. naj se vstavi besedilo pravil člena 50. pred 1. januarjem 1938. Prvi odstavek člena 64. naj se glasi: »Zavarovaneča žena, če ne vrši samostojne obrti s pomožnim osebjem vstevši vajence in vajenke, ter njihovi otroci imajo, člani širše rodbine pa če nimajo nikakršnih dohodkov in žive z zavarovancem v skupnem gospodinjstvu ter jih izključno on vzdržuje s svojim zaslužkom, kar je treba dokazati z oblastvenim potrdilom, pravico do sledeče pomoči itd.«

Pri členu 82. naj se vstavi besedilo tega člena, kakor je bilo pred 1. januarjem 1938.

K členu 162. predlagamo: Zaradi občutnega dviga draginje naj se nakaze iz sredstev rezervnega sklada 150.000 din za izredne podpore staroupokojencev. — Glede okrevališča pri Sv. Križu predlagamo, da upravni odbor zviša frekvenco in zniža režijske stroške. — Prihodnje poslovno poročilo naj se da delegatom vsaj 10 dni pred skupščino. — Ker se je rezerva v brezposelnem skladu zelo dvignila, naj se priznajo izredne brezposelne podpore tudi tistim, ki so pravico do redne podpore že izgubili.

Skupščina je nato predloge delavske delegacije soglasno sprejela, razen člena 18. novih pravil. Po stvarni debati, v katero sta posebno posegala g. dr. Obersnel za delodajalsko skupino in delegat Georgioni za delavsko skupino, se je dosegel sporazum.

Skupščina je tudi sprejela predlog g. dr. Obersnela, naj se prispevki izenačijo za vso državo, da ne bo Slovenija še naprej plačevala po 14%, ostale pokrajine pa kvečemu 6—8%.

se vozite v manjše mesto, pa je milijonski Köln. Tako namreč zasenčuje velikanski dom vse, kar je okoli njega. Menda ni na svetu tako navdušujočega pogleda, čim stopite iz vlaka. Cerkev se namreč nahaja na velikem trgu tik postaje na majhni vzpetini, da tako pride do veličastnega izraza.

Če vpliva renska dolina božajoče na človeka, potem bi mogel izraziti vtis ob pogledu na kölnski dom samo z besedo: človek postane pobožen. Ta največji umotvor gotske umetnosti na svetu s svojimi dimenzijami in oblikami res mora dvigniti duha iz vsega pozemskega, ki se ti zdi tako ničevno majhno, v višino k Večnostnemu, pa naj se nahaja človek med velikanskimi stebri notranjščine in išče stropa, presbiterija, izhoda ali pa skromne čudodelne Matere božje, ki je tudi Slovenec v stoletjih dvigala na predolgo pot, ali pa če se nahajaš na trgu pred domom v sredi palače in šuma velikanskega prometa, ničesar drugega ne obstoji takrat zate, kot cerkev in nebo nad njo.

Leta 1248. je bil položen temeljni kamen za sedanji dom in leta 1890. je bil blagoslovljen. Torej celih 632 let so ljudstva delala za ta ideal, žrtvovala prispevke za nekaj, česar generacije v stoletjih niso mogle videti uresničene. Evropska ljudstva so prispevala, ne samo Nemci. Tudi Angleži, Francozi, Belgijci in tudi pobožni slovenski romar je daroval za kak kamen.

Ene sorte tiči...

»Slovenski delavec« in »Nova pravda«, glasili nacionalističnega delavstva v dravski banovini, sta v svoji 24. številki složno začeli proti JSZ. »Slovenski delavec«, ki je seveda »strogo nepolitičen«, se zgraža nad pisanjem »Delavske pravice«, ki da ima nekaj za plankami in skrivaj nekaj spodkopuje in nekaj pripravlja, namreč novo politično stranko. JSZ je seveda po njegovem mnenju politična organizacija, ki ne vrši strokovnega dela, pač pa samo pohujšuje naše dobro ljudstvo. »Nova pravda« pa odgovarja na naše stvarno poročilo o »ene sorte tiči« in skuša dokazovati, da njihove vrste le niso tako na koncu, kakor je videti iz izida do volitev obratnih zaupnikov. Pravi, da volitve obratnih zaupnikov ne morejo biti nikako merilo za moč strokovnih organizacij.

Prav je, če si pisanje teh dveh tičkov iz enega edinstvenega gnezda nekoliko od bližje ogledamo. »Slovenski delavec« bi moral vedeti, da je vsako resnično in koristno sindikalno delo po svojem bistvu politično delo, seveda politično delo v idealnem pomenu. Resnična in koristna politika prav tako ne more biti nič drugega, kakor delo za ljudstvo bodisi na socialnem, gospodarskem ali kulturnem polju. V tem smislu je gotovo pisanje »Delavske pravice« politično.

»Slovenski delavec« pa seveda ne misli take politike, ampak ono strankarsko zagrizeno politikarjenje, ki je danes v splošnem v navadi. S tako politiko pa seveda »Delavska pravica« nima opravka. Te vrste pisanje je za enkrat pridržano prav posebno »Slov. delavcu«. Zanimivo bi bilo zbrati vse njegove »strokovne« članke, s katerimi je »vzgajal« svoje bralce.

»Slovenski delavec« daje našemu listu te nasvete za pisanje: »Moral bi v članstvu z neprestanim poudarjanjem utrjevati njegovo borbeno izhodišče: svetovni nazor, pripadnost k cerkvenemu občestvu. Moral bi dvigati stanovsko zavest in iskati potov, po katerih naj bi rasla njegova moč. Dvigati bi morali organizacijsko silo za boj z nasprotnimi delavskimi strujami in z nekrščansko družbo...«

»Delavska pravica« te naloge v polni meri vrši (ne izvajamo niti ene točke!) in prav zato je tako hudo napoti raznim »tičkom«.

V ostalem pa prav dobro razumemo, kaj je bil zadnji namen članka v »Slovenskem delavcu«: denunciacija! To je prav zlobno ovajanje brez slehernih dokazov. »Delavski pravici« namreč še do danes ni prišlo na misel, da bi razdajala katoliške vrste; vedno pa je delala in bo delala za to, da se v slovenskih katoliških vrstah onemogoči vsakršna gadja zalega, ki se je zadnje čase v njih zaredila in skuša terorizirati veliko večino pošteno mislečih katoliških ljudi. Ne bomo zadeli v prazno, če rečemo, da je tako gadje gnezdo tudi »Slovenski delavec«. Slovenskemu katoliškemu ljudstvu skušamo prihraniti razočaranja, kakor jih je doživelo katoliško ljudstvo po mnogih drugih, tudi sedanjih deželah, prav zato, ker ni zna-

lo pravi čas poteptati gadje zalege v lastnih vrstah.

Glede pisanja »Delavske pravice« v splošnem pa bi pristavili samo to, da »Slovenski delavec« prav dobro ve, zakaj ne prinašamo takih strokovnih in drugih člankov, ki bi v polni meri ustrezali nasvetom »Slovenskega delavca«. Prišel pa bo čas, ko bomo tudi o tem povedali svoje.

Zdaj pa še malo »Nove pravde«! Ta najnovejša sestra »Slovenskega delavca« se predvsem razburja nad »Delavsko pravico«, ker je podvomila v številčno moč nacionalnega delavstva. — Danes, ko samo moč daje veljavo, je »Novi pravdi« gotovo neprijetno, če svet zve za zadnje straže nacionalnih

Naše mnenje

Spodnji sestavek nam je poslal eden od ustanoviteljev Zveze združenih delavcev s prošnjo, da ga objavimo v »Pravici«.

Glasi Zveze združenih delavcev je hotelo v 22. številki nekaj odgovorjati na ugotovitve »Delavske pravice«, pa se je pri tem zaletelo in pokazalo prave želje naših zelenih.

Ki v eni sapi vpijejo, da so katoliška organizacija in se bahajo z ki je strankarska organizacija. Najlepše pa je to, da naši zeleni verno posnemajo gibanja v sosednih državah, ki so razbila krščanske strokovne organizacije z okrog 2 in pol milijona člani. Zeleni strokovničarji najmlajšega kalibra zahtevajo, ker se ne čutijo odgovorne za svoje pisanje, da »se vzame razkrajajočim delavskim organizacijam vsak vpliv na delavske množice in delavske ustanove« in da se naj slednje »stavi v splošno službo vsega delavstva«. Celoten članek »Organizacija stanu« kaže, koliko poznajo zeleni gospodje delavsko gibanje in kako slabo razumejo gospodarstvo, kar je vsekakor veliko »poročilo« za zlato prihodnost našega delavstva, če bi se tem gospodom res posrečilo spraviti se do edinega in odločujočega vpliva v delavskih vprašanjih.

Toda zeleni naj se zavedajo tega: Krščansko misleči delavci in nameščenci se povsod zgrinjajo okrog svojih organizacij, okrog svoje mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij in to po pravilu: Svoji k svojim! Kdor tako ne dela, dokazuje, da ne zasleduje krščansko-strokovničarskih ciljev, temveč nekaj drugega. In tako je z zeleno bratovščino, ki je tako močno krščanska, da se je podala na pot reševanja delavskih problemov popolnoma sama in nikogar ne vpraša, če je njeno postopanje res v interesu delavstva in če je res krščansko.

Kajti ta načela pravijo: Krščanski strokovničarji morajo imeti združevalno svobodo! S tem nastopajo javno proti okrožnici papeža Leona XIII. »Rerum novarum«, v kateri je zahteval socialni papež združevalno svobo-

legij v dravski banovini. To namreč nič kaj prav ne hodi pri diplomatskih pogajanjih z Jugoraso, kateremu so se najbrž predstavljali kot »veliki nacionalni radniški pokret«... Zato tudi dobro razumemo njihovo slabo mnenje o volitvah obratnih zaupnikov, ki so jih pokazale v pravem številu. Gotovo bi jim bile bolj všeč take volitve, kakor so bile zadnje v Delavsko zbornico, kjer so imeli nacionalisti ves propagandni aparat v svojih rokah. Sploh bomo pa o vsem tem še pisali.

Upamo, da so si medtem ti tički ene sorte že ogledali poročilo o običnem zboru JSZ, kjer bodo našli odgovor na marsikak svoj dvom, tako glede strokovnega dela ali številčne moči JSZ. Svojih števk nismo prav nič prikrojevali posebej za javnost, kakor je to navada v zelenih in plavih gnezdih, zato jim kar lahko verjamejo.

do ne samo za delavstvo, temveč še posebej za krščansko delavstvo, kateremu je priporočil, naj se posebej organizira. Kje je toliko proslavljanje katolištvo ZZZ, kje je tista neomajno zvestoba papežem?

Pravi krščanski strokovničarji se na opolzko pot zelenih ne bomo podali. Mi zahtevamo preosnovo gospodarskih in socialnih razmer po smernicah papežev okroglič in sklepih kongresov naše mednarodne strokovne zveze. Zato pa ni potrebno, da bi morala obstajati samo ena organizacija. Če se delavci in nameščenci med seboj povsem ne skladajo v nazorih, so lahko organizirani v ločenih organizacijah. Če izvedba tega načela ni nesreča v drugih državah, tudi pri nas ne more biti.

Mi smo proti vsakemu sistemu, ki bi nas oviral pri svobodi mišljenja. Mi odklanjamo vsak sistem, v katerem ne bi mogli uveljaviti svojih socialnih in gospodarskih zamisli ter bi nam preprečeval, postati pomemben činitelj v gospodarskem in socialnem življenju. Moderno življenje je pisano. Imamo različna naziranja o družbi in njeni ureditvi. V srednjem veku je bila v Evropi ena Cerkev, ena vera in enotna miselnost. Zato je bila mogoča tudi enotna organizacija družbe in gospodarstva. To sedaj ni več mogoče. Imamo namreč opravka z ljudmi, ki se ne priznavajo k nobeni obstoječi ver, k nobenemu verskemu občestvu. Nekaterim (framasonom!) so vere celo napoti in jih hočejo zato streti. Mi to sicer obžalujemo, toda s tem računamo kot realni ljudje. Svoboda prepričanja pa je velika vrednota. Zato zahtevamo za vsakogar zaščito svobode misli, kdor misli pozitivno.

Zato smo bili, smo in ostajamo krščanski strokovničarji vedno v prvih vrstah borcev za svobodo strokovnega gibanja delavcev in nameščenec. Smo za svobodo vsake smeri, ki nartaja na podlagi lastnih načel. Smo za svobodo vsake strokovničarske smeri, ki hoče uresničiti svoje cilje po zakoniti, demokratični poti. Kajti svoboda je delavstvo enkrat že rešila izpod najhujših krivic in ga bo še rešila.

jete pot brez vizuma. Oddahnil sem se in se šele čez nekaj časa pridružil splošnemu krohotu v vagonu. Seveda so tedaj tudi pozabili vtisniti pečat z datumom vstopa na nemško ozemlje, kar smo šele naknadno potniki ugotovili.

Čez čas pride v Achenu zopet finančar, me še izpraša o cilju potovanja, o poklicu itd., in ko vidi, da imam za tihotapca preneumen obraz, mi milostno spregleda in dovoli, da nadaljujem pot, prej pa mi napravi seveda še celo pridigo o predpisih in dolžnosti upoštevanja tako važnih določb. Kot bi ne imel človek drugega dela, kot da izpolnjuje predpise!

Zavozimo na belgijsko zemljo. Prvo, kar človek začuti, je ugodje svobode in nato spomin na svetovno vojno. V duhu iščeš potov, po katerih so se zlivale nemške vojske v nepripravljeno deželo in jo v nekaj dneh zagnile. Voziš se mimo vasi in mestec ter misliš, koliko takih strahot so prestale, kot je opisana o Monsu. Sledov ni nikjer več ostalo. Zemlja s položnimi griči, blizu nemške meje še nekaj gozdov, pozneje le polja in travniki. Obdelano pa vendar ne vidiš nikjer tako skrbno kot na Gorenjskem, ker jim ni treba. Njim že sipljejo bogastvo kolonije v deželo. Po nekaj urah vožnje smo v kraljevskem Bruslju, odkoder smo v pol ure z elektrificirano železnico v Antverpnu. Ura je polnoči.

(Se nadaljuje.)

Časopisi pišejo:

O sv. očetu...

»AUBE«, francoski katoliški dnevnik, piše: »Pij XI., ki je najbrž največji človek naših nesrečnih dni in ki je gotovo sedanja najvišja duhovna avtoriteta, pred katero izginjajo vse druge, naj bodo še tako častivredne, je rekel: 'Ne moremo verjeti, da bi ljudje, katerim je poverjena usoda in uspevanje narodov, mogli voditi ne le svoj narod, temveč vso človeško družbo v pokolj, v razvaline, v smrt. Če bi si upal kdo od njih izzvati tako šibo božjo, potem bi se ne mogli zadržati in bi naslovili na Boga molitev: Razkropite ljudstva, ki hočejo vojno!' Daj Bog, da bi nihče med onimi, ki jih smatrajo za reševalce, ne zaslužil tega prekletstva! Najboljša politična dejavnost kristjanov je usmiljenje in ljubezen do bližnjega v varstvu miroljubne sile.«

O sudetskih Nemcih...

»PRAGER PRESSE« poroča o izjavi, ki jo je dal predsednik nemške industrijske zveze v ČSR na kongresu: »Nezanesljivost je povzročila pravo stavko kupovalcev. Posebno močno se to vidi pri tujskem prometu; lani smo imeli za binkošti 10.000 turistov, letos jih je prišlo samo 200.«

O socialnem krščanstvu...

»KORUNK SZAVA«, glasilo madžarskih demokratičnih katoličanov, je prineslo tole izjavo kardinala Verdiera: »Duh socialnega katolicizma, ki ga oznanja Rim, bo zmagal kljub vsem zaprekam. O tem sem trdno prepričan.«

O novem poganstvu...

Skoraj vsi časopisi so poročali o proglasu, ki ga je izdala nemška »Narodna cerkev«, kjer izraža svoj namen, pobijati krščanstvo z vsemi sredstvi. Zase terja vodstvo vseh cerkva v Nemčiji. Uporabljala bo le nauk o ljudstvu in rasi in ne bo priznala mednarodnim verstvom. Vsi duhovniki morajo biti »nacionalni«. Zahteva zaplembo premoženja drugih cerkva in da se takoj neha z izdajanjem sv. pisma. — »Mein Kampf« vsebuje najčistejšo etiko nemškega ljudstva in mora navdihovati vse življenje nemškega naroda. »Narodna cerkev« bo odstranila z oltarjev razpelo, sv. pismo in vse svete podobe. Nadomestil jih bo »Mein Kampf«, poleg njega pa položeno meč. Med opraviлом bodo verski govorniki brali in razlagali »Mein Kampf«. Namesto križa bo po vseh cerkvah postavljen kljukasti križ.

O Cerkvi v Franciji...

»XX. SIECLE«, katoliški list v Bruslju, prinaša zanimiv razgovor s bivšim predsednikom francoske vlade Chaumetpso, ki je izjavil tudi sledeče: »Pri nas spada boj med državo in Cerkvijo v preteklost. Kardinal Pacelli, ki sem ga jaz sprejemal kot predsednik vlade, je orisal sv. očetu natančno podobo naših verskih razmer. Mislim, da je bil papež zelo zadovoljen, kar je tudi pokazal. Primerjajte samo položaj Cerkve v Franciji s trpljenjem, ki mu je izpostavljena v drugih deželah! Prepričan sem, da so to primerjali v Vatikanu in izvedli iz tega nasledke za svoje ravnanje... Vloga katoličanov v našem javnem življenju že dolgo let ni bila tako pomembna, kot je danes. Država in Cerkev nista več zvezani z verigami, ki bi obema jemale svobodo; znašli sta se na področju širokega prostovoljnega sodelovanja, ki je že obrodilo sadove. Cerkev v Franciji izvaja vpliv, ki ji po pravici gre. Ta vpliv se bo v prihodnje še povečal...«

O novi državi...

»AUBE«, francoski katoliški dnevnik, prinaša razmišljanja Belgijca Baussarta, kako ustvariti državo, ki bi zajela pot totalitarizma: »Potrebna bi bila široka narodna združitev, ki bi se lotila točno določenega dela in obdržala pri tem disciplino. Uspehe bi kmalu dosegla. Ko gledam okrog sebe, vidim, da je le Francija sposobna začeti in dovršiti tako delo. Taka dežela mora biti velika, ideje morajo biti že last širokih plasti naroda, da se lahko boj takoj začne. Le Francija ima take pogoje. Od nje pričakujemo, da nam pokaže pot. Mislimo, da bo izšla iz strankarskih bojev, ki jo hromijo in ji onemogočajo tako notranjo ureditev kot mednarodno delovanje. Če bo stopila na novo pot, bo rešila sebe in s tem tudi Evropo, ki po veliki večini svojih narodov noče niti komunizma niti fašizma, čeprav jo oba stalno nadlegujeta. To bi bila druga francoska revolucija...«

Zaradi približne predstave o velikosti doma naj navedem, da je cerkev visoka 61 metrov, prav tako široka, dolga pa 144 metrov in gre vanjo 25.000 ljudi. Že strešni jezdec je visok 110 metrov, torej približno za dva ljubljanska nebotičnika, cerkvena stolpa pa samo 160 metrov. Ko sem vse to občudoval, sem res občudoval besede tistega Nemca, ki mi je dejal, da v Kölnu ni videti česa drugega kot dom.

Samo pičlo uro sem imel časa v tem mestu, zato se nisem premaknil od doma, saj se njegove zakladnice in grobnice nisem utegnil ogledati. Zopet sem tekkel na vlak in ko smo se že vozili kilometre in kilometre mimo gozda tovarniških dimnikov, že ni ostalo od Kölna ničesar, le dom se je še vzpenjal in se še bo tisočletja.

Toliko tovarn na približno majhnem prostoru, kot se vidijo na levi, ko se pelješ proti Achenu, na vsej poti nisem nikjer zasledil. Položen grič ti brani razgled na drugo stran, kaj je mogoče še tam zadaj? Pa sem naštel kar na enem razgledu nad 60 tovarniških dimnikov. Kako živijo tu sto tisoč delavstva? Pravijo, da slabo, ker morejo tudi oni žrtvovati za povzdigo nemškega naroda. Verjamem. Kdaj pa so že podjetniki žrtvovali, od nekod se pa mora vzeti.

Čez kaki dve uri sem v Achenu, obmejnih postaji za Belgijo. »Carinska revizija, koliko imate denarja?« Odprem

listnico in razgrnem belgijske franke in angleške funte. »Potrdilo!« Zijam, nimam ga, saj mi ga ni nihče izstavil. »Pa ste pokazali na meji v Podrožici?« Pokazal sem samo nemški in avstrijski denar, res so me samo po tem vprašali. Sicer pa je vpisan ves denar v potnem listu. »Ni mogoče, da bi vas bili samo po tem vprašali. Bomo videli! Ostanite tu!«

No, ta je pa lepa. Že duhaš svobodno belgijsko zemljo, jezik si že mažeš za kongres, naenkrat pa: »Ostanite tu!« O, sem si mislil, če bi mogel tebi, strumni finančar, povedati, kako smo to v Podrožici med tvojimi čistorasnimi avstrijskimi kolegi tole po domače napravili, pa bi meni verjel. Takrat, bilo je opolnoči, ko ima sicer marsikdo drugačen duh kot opoldne, sta prišla v Podrožici tudi dva, ki sta tudi mimogrede rekla »Heil Hitler!«, nato pa vprašala po potnem listu in po nemškem denarju. Pokažem potni list in povem vsoto. »Kje pa imate vizum?« »Saj ga ni treba več za Avstrijo.« »Od kdaj ne?« »Pred dobrim tednom so pisali vsi naši časopisi, da je vizum odpravljen.« »Kaj nas bri-gajo vaši časopisi, to ni uradno.« Salament, sem si mislil in kar vroče mi je postalo, zjutraj se boš torej zopet znašel v najboljšem primeru na Jesenicah. Uradnik ogleduje potni list in vpraša, ko opazi ženino sliko: »Kje pa imate ženo?« »Ne potuje z menoj.« »O, če pa sami potujete, potem pa lahko nadalju-

Strokovna poročila — Do naših krajev

Nova postojanka JSZ na Dolenjskem

JSZ osvaja tudi delavske obrate po Dolenjskem. V začetku junija se je vršil v Šmarju pri Ljubljani sestanek delavcev, zaposlenih v rudniku barita v Plešah, ki je last Tehnične komercialne družbe v Ljubljani. Na sestanku je poročal tov. Grošelj o delavskem položaju in o potrebi organiziranja vsakega delavca v delavski strokovni organizaciji.

Ker so plače teh delavcev veliko nižje, kot v ostali rudarski industriji, in ker je draginja vsak dan večja, je njihov namen, da bi s pomočjo organizacije dosegli zboljšanje plač, popolno-

ma upravičen. Pri vsem tem bomo seveda upoštevali težek gospodarski položaj podjetja. Vendar kljub vsemu dajanje plače za težko in nevarno delo pod zemljo ne zadošča. Pri veliki draginji življenjskih potrebščin si delavec ne more oskrbeti hrane, ki bi ustrezala težkemu delu pod zemljo, kar vpliva na njegovo storitev.

Ker nam je poznana uvidevnost in socialni čut šefa podjetja, smo prepričani, da bo ta dejstva upošteval, to pa tembolj, ker povisek pri malem številu delavstva ne bo težko obremenil podjetja.

Uspeh JSZ za kamnolomce

Delavci v kamnolomu železniške direkcije na Verdu so lani dosegli s pomočjo JSZ povišanje plač za 50 par na uro. Ker se je letos draginja spet zelo dvignila, je razumljivo, da lanski povisek sedaj ni zadoščal. JSZ je takoj po pričetku letošnjega obratovanja v kamnolomu začela akcijo za višje plače. Vršila so se dolgotrajna pogajanja na železniški direkciji. Delavce sta zastopala tajnik Grošelj ter predsednik vrhniške skupine in predsednik gradbene zveze tov. Ogrin. Pogajanja so se vršila pri direktorju g. Vončini in šefih oddelkov g. inž. Lebnu, inž. Zelenku in inž. Stojkoviću. Končno smo

po osmih pogajanjih uspeli, da je direkcija pristala na povišanje plač delavcem pri kvalificiranih delih po 40 par, vsem ostalim pa po 35 par na uro. Povišanje velja od 24. maja dalje.

Delo v kamnolomu je 9urno. Zaposlenih je 170 delavcev. Povisek bo znesel tako v enem letu okrog 150.000 dinarjev. V primeri s povišanjem plač stavbni delavci je naš uspeh veliko boljši. Verški kamnolomci se zavedajo, da jih zastopa prava delavska organizacija. Seveda se tu ne bomo ustavili, ampak delali v korist organiziranega delavstva še naprej.

Reševanje sporov po letošnji stavbinski kolektivni pogodbi

V »Delavski pravici« smo že omenili, da se je z novo kolektivno pogodbo določilo, da bi se spori na stavbah in pri graditvi reševali po Delavski zbornici in ne v vsakem primeru pred obrtnim sodiščem. S tem bi se ustvarilo bolj prijateljsko razmerje, ker se podjetnik čuti manj prizadetega, če ga kliče Delavska zbornica, kot pa obrtno sodišče, da da delavcu, kar mu po kolektivni pogodbi ali po zakonu gre. Za delavce je pa to koristno zato, ker tisti, ki je šel pred obrtno sodišče po svojo pravico, je prišel potem na črno listo pri podjetju in najbrž ne samo pri enem.

V pogodbi se je torej določilo, da se

pri Delavski zbornici osnuje za reševanje teh sporov poseben referat. Delavske strokovne organizacije bodo pa pozvale svoje člane, da se v vseh sporih, ki bi jih ne mogli rešiti sami ali obratni zaupniki, obrnejo na Delavsko zbornico, ki bo vse te spore mirno obravnavala. Organizacije delodajalcev bodo priporočile svojim članom, da te posredovalne predloge zbornice nujno rešujejo. Ako bo to posredovanje uspelo, se naredi o tem zapisnik in bo sodnijska tožba pozneje izključena.

Stavbinici in gradbeni delavci, obrnite se najprvo za posredovanje na Delavsko zbornico!

Okrožni sestanek v Laškem

V nedeljo 19. t. m. so se v Laškem zbrali zastopniki krajevnih skupin JSZ celjskega okrožja na okrožni sestanek. Zastopane so bili vse krajevne skupine: Nazarje, Celje, Huda jama, Rimske toplice in Jurklošter. Sestanek je vodil tovarš Lešnik. Iz centrale sta se sestanka udeležila predsednik tov. Žumer in tajnik tovarš Rozman.

Zastopniki posameznih skupin so podali zanimiva poročila o strokovnem delu krajevnih skupin.

Tovariš Žumer pa je v spodbudnih in bodrilnih besedah pokazal veliko važnost JSZ in poudaril, da je naše delo velikega pomena za vse delavstvo.

Iz poročil zastopnikov posameznih skupin je bilo razvidno, da se tudi notranje organizatorično delo po krajevnih skupinah lepo razvija. Predvsem pa je delavstvo najhujše zadelo povišanje cen življenjskih potrebščin. Že itak nizki zaslužki, sedaj pa še tako znaten dvig cen kruha in moki. Zato so delavci pokrenili več mezdnih gibanj in zahtevali povišanje plač.

V debati je bil govor o letnih prireditvah. Sestanek je sklenil pozvati člane, da se v čim večjem številu udeležijo

razvitja prapora v Zagorju 18. julija in v Škofji Loki 14. avgusta. Poleg tega pa se je sklenilo, da bo celjsko okrožje skupin JSZ priredilo 31. julija tabor na Govcuh. Prihodnji sestanek bo v Celju in ga bo sklicala celjska skupina.

Izražena je bila želja, naj bi se podobni sestanki vršili večkrat.

Walter Briesley

Brezposelni

»Umijva posodole« je dejala slednjič Ivanka.

Uvidela je, kako neumno je brez konca in kraja se z besedami zaganjati proti nečemu, ki nima duše, ne ušes, ne oči, proti nečemu, ki jih je davilo kakor mora, da so nekam umirali in tonili v nekakšno resnobo in mračnost nesrečnega življenja. Vprav ta »nekaj« je Ivanka primoral, da je utihnila in da se je skrivala pred ljudmi, zakaj njeno življenje je bil en sam živ, tragičen obup. Izpolnila je že dva in trideset let in so se ji kostanjavi lasje sivo barvali. Kida, ki jo je nosila prejšnja leta, ni bila več kiti podobna, marveč drobni žemljici, ki ji je tičala na zatilniku. To pa ni nič kazilo njene vnanjosti, prilegalo se je njenemu resnobo obrazu in ostro začrtanim potezam. V rednih razmerah bi bila lahko kakšna predsednica. Pozdravila bi pri sprejemu to in to milostljivo gospo ob priliki otvoritve bazarja, ki ga prireja žensko društvo. Pri takih prireditvah je bila Ivanka po navadi v prvih vrstah: imela je v sebi nekaj trgovske zmožnosti in beseda ji je gladko tekla. Pa je že davno take reči opustila, čeprav so se včasih oglašali pri njej, naj pride spet nazaj v društvo. Ne. Z življenjem, ki na tak način ravna z njo, je že opravila. Kaj ji je bilo tega treba! Vsi smo rdeči pod kožo. Vsakdo čustvuje po svoje in misli po svoje.

Molče sta pomila posodo. Nato pa je Ivan natočil tople vode in si umil noge. Ves ta čas je bil Janko na dvorišču. Najprej se je glasno krohotal in nekaj brundal predse. Potem pa je začel oponašati pokanje

Boh. Bistrica

Skupina v Bohinjski Bistrici in mati pokojnega tovariša Talarja se pristrčno zahvaljujeta vodstvu JSZ in njenemu članstvu, da je postavila spominsko ploščo na grob ponesrečenega in s tem ohranila spomin na njegovo zadnje bivališče. JSZ je s tem dokazala, da goji pravo tovaršstvo in da vlada v njenih vrstah prava demokracija. Želimo, da ta grob obiščejo tudi tisti gospodje, v čigar službi je izkravnel pokojni Talar. Morda jih bo na tem kraju opomnila vest, kaj so dolžni bedni materi pokojnega. Ona čaka, kmalu bo dve leti, toda sina ni in pomoči ni. Gospodje, ki odločate o tem, spomnite se, da bo tudi za vas prišla zadnja ura in zadnji obračun o vašem hiševanju. Odločitev menda ne bo težka, saj ste — katoličani!

Mnogi vprašujejo, zakaj se regulacija Belce ne nadaljuje. Vsem tem odgovorjamo, da je izjavil delovodja pri prejšnji regulaciji, da je vzrok samo ta, ker je delavstvo stavkalo, oziroma tista oseba, ki je v tej borbi največ tvegala. Svetujemo merodajnim gospodom, da to osebo nujno eksportirajo na Kitajsko, da ga bodo naučili discipline. Tukaj bo potem brezposelnost popustila.

Shodi in sestanki

Nazarje. V nedeljo 26. junija t. l. bo ob 9 dopoldne v delavski sobi št. 1 sestanek naše skupine. Vse člane in članice vabimo, da se sestanka udeležijo. Kot govornik bo prišel eden tovaršev iz Celja.

Vir. V nedeljo 26. junija ob pol 8 zjutraj se bo vršil sestanek naše skupine v prosvetnem domu v Dobu. Ker bomo obravnavali mnogo važnih vprašanj, opozarjamo članstvo, da se sestanka polnoštevilno udeležijo.

Križe. Skupina čevljarjskih pomočnikov ima svoj članski sestanek v soboto 25. junija ob pol 8 zvečer v gostilni Uranič (pri Zolarju) na Retnjem.

Šmarje pri Ljubljani. Sestanek delavcev iz rudnika barita bo v nedeljo 26. junija ob 2 popoldne v hiši g. Jakoba Perovška v Šmarju. Pridite vsi!

Begunje pri Cerknici. Sestanek naše skupine bo v nedeljo 26. junija ob 8 dopoldne v Gasilskem domu v Begunjah. Povabite tudi neorganizirane!

Planina pri Rakeku. 26. junija ob 2 popoldne bo v gostilni Fatur v Lazah na sšestanku. Pridite vsi, da zavzamemo stališče na naš predlog kolektivne pogodbe.

Vrhnika. Naš redni sestanek se vrši v nedeljo 26. junija namesto ob 9 že ob 8 dopoldne, in sicer zato, da se ga bodo udeležili tudi tovarši iz opekarn na Viču, ki gredo potem v Žiri. Na sestanku povabimo tudi vrhniške opekarske delavce.

la, morda se bo še kruh pocenil. Prav gotovo bo pa vedno dovolj kredita za naša javna dela. Farizejstvo in zloba, ali še ne bo konec tvoje moči med slovenskim narodom?

Slatina-Radenci

Smrt je spet vzela naši skupini vneto in delavno članico Marijo Kerež. Njenega pogreba se je udeležila večina članstva obenem z vodstvom podjetja. Dobro tovaršico bomo ohranili v lepem spominu.

Zagorje

Vse skupine prosimo, da nam vsaj do 30. junija odgovore na našo okrožnico, ki smo jo razposlali, tako glede udeležbe kakor tudi glede spominskih žeb-ljev. Ne zadržujte nam dela, čas razvitja se naglo bliža!

Kozarje

Pri nas se je ustanovila dobrodelna organizacija Vincencijeva konferenca, pri kateri delujejo tudi naši delavci. Kateremu pa namen in pomen še ni znan in bi imel voljo ter namen najlepšega socialnega delovanja in praktičnega udejstvovanja, naj se prijavi odboru. Sicer bodo vsi obiskani za pristop in je želeli, da se jih čimveč povabilu odzove. Sedaj je pristopilo že nad 80 članov. Dne 19. t. m. je bil ustanovni občni zbor, na katerem so bili izvoljeni v ožji odbor naslednji: Kroflič, Remškar in Košir.

Trbovlje

Plenarna seja strokovne skupine rudarjev se bo vršila v nedeljo 26. junija ob 5 popoldne v tajništvu. K seji naj pridejo vsi namestniki in zaupniki.

Prihodnja številka »Del. pravice« bo zaradi dveh praznikov morala biti zaključena že v ponedeljek. Prosimo dopisnike, da svoje prispevke pravočasno pošljejo! Uredništvo.

Poročila o občnih zbiorih strokovnih zvez smo morali zaradi pomanjkanja prostora odložiti za prihodnjo številko.

Kolo lahko kupiš povsod!
Dobro, trpežno in kvalitetno

pa le na Jesenicah v trgovini

KRAŠOVEC

Tam je največja zaloga koles na Gorenjskem — Pridite in prepričajte se!

Delavska

GLASILO **PRAVICA**
KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva cesta 22-I — Oglasi po ceniku — Telefon št. 4048. — Številka čekovnega računa 14.900

Posamezna številka stane 1 din. — Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za celo leto 40 din. Naročnina za tuje države na mesec 7 din, na leto pa 70 din.

Odgovorni urednik Peter Lombardo, Ljubljana. Izdaja za konzorij »Delavske pravice« Srečko Žumer, Ljubljana. — Tiska Zadržna tiskarna, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 17 (Maks Blejec)